

Міністерство освіти і науки України
Київський національний лінгвістичний університет
Кафедра англійської філології і філософії мови

Курсова робота
на тему: Засоби вираження модальності в українських і англійських в
коротких оповіданнях ХХІ століття

Студентки групи Па 04-20
факультету германської філології і перекладу
денної форми здобуття освіти
спеціальності 035 Філологія
Луцик Аліни Віталіївни

Науковий керівник: доцент
Андрущенко Ірина Олександрівна

Національна шкала _____
Кількість балів _____
Оцінка ЄКТС _____

Київ 2023

Ministry of Education and Science of Ukraine
Kyiv National Linguistic University
Department of English Philology and Philosophy of Language

Term Paper
Means of expressing modality in Ukrainian and English short stories

Alina Lutsyk
Group ___Pa 04-20___
Germanic Philology and Translation Faculty

Research Adviser
Assoc. Prof.
PhD (Linguistics)
Andrushchenko Iryna

Kyiv 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	1
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ ВИВЧЕННЯ ЗАСОБІВ ВИРАЖЕННЯ МОДАЛЬНОСТІ.....	4
1.1. Визначення терміну "модальність" у лінгвістиці	6
1.2. Основні засоби вираження модальності в українській мові.....	8
1.3. Основні засоби вираження модальності в англійській мові.....	9
Висновки до розділу 1.....	11
РОЗДІЛ 2. РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ ЗАСОБІВ ВИРАЖЕННЯ МОДАЛЬНОСТІ В УКРАЇНСЬКИХ І АНГЛІЙСЬКИХ В КОРОТКИХ ОПОВІДАННЯХ.....	12
2.1. Особливості функціонування засобів вираження модальності в українських коротких оповіданнях	12
2.2. Особливості функціонування засобів вираження модальності в англійській коротких оповіданнях.....	14
Висновки до розділу 2.....	15
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....	17
РЕЗЮМЕ.....	19
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	20
ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ.....	21

ВСТУП

Категорія модальності в англійській мові має використання з іншими дієсловами та показує відношення до того хто розмовляє. Різні науковці по різному стверджують про поняття модальності.

Актуальність цієї роботи зумовлюється необхідністю вивчення і порівняння оповідань обох мов: української та англійської. Вважається, що категорія модальності являється визнаною проблемою лінгвістики через складнощі вживання та багатоманітність.

Метою роботи є розкрити природу «модальності», думки різних науковців, охарактеризувати модальні дієслова та конструкції в англійській мові та визначити в українській, зробити порівняння між україномовними та англійськими оповіданнями ХХІ століття.

Поставлена мета передбачає розв'язання таких завдань :

- 1) аргументувати теорію різних науковців поняття «модальності»;
- 2) охарактеризувати модальність в українській мові;
- 3) обґрунтувати модальність в англійській мові;
- 4) зробити порівняльну характеристику категорії модальності в оповіданнях.

Об'єктом дослідження є об'єктивність та суб'єктивність модальності в українських та англійських оповіданнях ХХІ століття.

Предметом дослідження є лінгвістичні засоби, специфіка категорій модальності, які присутні у творах.

Матеріалом дослідження послуговували оповідання письменників сучасності ХХІ століття. Для теоретичного матеріалу – відомі статті, книги науковців, лінгвістів.

Наукова новизна цієї роботи полягає в аналізі слів модальності двох зовсім різних мов: аналітичної та синтетичної.

Практичне значення полягає в зіставленні модальних слів та виразів. Результатом вивчення одержано порівняння категорії модальності в англійських оповіданнях, які зовсім відрізняються від української.

Структура роботи: охарактеризована її мета, завдання, складається з вступу, двох розділів та висновків до кожного з них, резюме, загального висновку, списку використаних джерел, списку ілюстративних джерел.

Кількість сторінок основного тексту: 11

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ ВИВЧЕННЯ ЗАСОБІВ ВИРАЖЕННЯ МОДАЛЬНОСТІ

1.1. Визначення терміну "модальність" у лінгвістиці

Модальні дієслова та словосполучення ще з другої половини ХХ століття вважаються часто обговореною лексико-граматичною категорією. Це явище багатогранне, тому в лінгвістичній літературі точиться багато суперечок щодо походження цього явища.

Значення «модальність» походить від латинського слова «modus» – спосіб, міра. Аристотель (2002) у своїй праці «Метафізика» вперше виокремив три основні модальні поняття: необхідність, можливість і реальність. Різні твердження про модальність пишуть середньовічні схоласти Теофаст та Евдема Родоський. Науковець Епштейн підсумовує підходи до вивчення у різноманітних галузях гуманітарного мислення. Він пов'язує значення модальності до базової та виводить свою гіпотезу засновану на трьох способах: дійсне, можливе, необхідне.

Вчені як Ш. Баллі, О.І. Беляєва, В.В. Виноградов, З.К. Долгополова Г.О. Золотова, Л.С. Єрмолаєва, В.З. Панфілов та інші, здійснили вагомий внесок у вивченні модальності.

Вус Н. Й (2006) стверджує, що на сьогодні існує три трактування терміну модальності в лінгвістиці:

- 1) Модальність – це ставлення значення висловлювання до реальності.
Виноградов В.В., Мірович А., Свобода К схиляються до цього тлумачення;
- 2) Вежбицька А., Богуславський А. пояснюють модальність як ставлення людини до сенсу висловлювання;
- 3) Вчені Гаєвська У. та Шмілауер В. стверджують модальність є проблематичним поняттям, яке містить декілька фактів, що резонують.

Вперше, в Україні про поняття модальність висловився В. Шинкарук (2002). Він стверджує, що вона з'єднує широкий спектр значень, де є мовець та відношення в реченні.

В загальному лінгвісти поділяють модальність на об'єктивну та суб'єктивну.

Об'єктивна модальність є важливим компонент будь-якого вираження. Вона висловлює ставлення того, що доноситься до дійсності в аспекті реальності / ірреальності. Об'єктивну модальність втілюють лексичні та граматичні засоби (інтонації, форми способу, модальні слова і частки). Відомий мовознавець І. К. Білодід (1969, ст 397) вважає, що модальність висловлює особисте відношення мовця до вираженої думки з судження реальності, ірреальності або контексті. Варенко Т. К. стверджує, що об'єктивна модальність є необхідною ознакою будь-якого вираження та утворює предикативну одиницю (пропозицію).

В той час суб'єктивна – це взаємини між мовцем і комунікантом. Така модальність є поглядом мовцем змальованих фактів (позитивна або негативна оцінка, впевненість чи не впевненість, згода або незгода).

Так як відношення мовця до реальності можуть висловлювати різні засоби – лексичні, синтаксичні, фразеологічні, стилістичні, морфологічні, то «модальність» є сенсом процесу спілкування.

Будова категорії модальності:

- 1) антитеза висловлюваного, що виражається характером комунікативного ставлення (твердження- питання- спонукання);
- 2) протиставлення на основі «твердження-заперечення»;
- 3) шкала значень в діапазоні «реальність-ірреальність» (реальність-гіпотеза-нереальність), різний ступінь впевненості мовця в достовірності сформованих ним думок про дійсність;
- 4) різне варіювання взаємозв'язку між підметом і присудком, проявлені лексичними засобами («могти», «хотіти», «потрібно», «повинен»).

У англійській мові існують лексичні та граматичні засоби вираження модальності. Лексичними засобами вважаються модальні дієслова. Певні лінгвісти стверджують, що модальні слова можуть бути самостійною частиною мови тобто мати роль вставних в реченні.

Модальні дієслова та спосіб дієслова являються граматичними засобами. Різні дієслова модальності показують різне від ставлення впевненості чи навпаки.

Вважається, що спосіб дієслова може виражати модальність. Це граматична категорія дієслова, яка висловлює ставлення дії до реальності або ставлення мовця до дії з погляду бажання, необхідності, реальності.

1.2 . Основні засоби вираження модальності в українській мові

Сорощук Ю. В (2016, ст.90-92) вважає ,що лексико-граматичні засоби вираження в українській та англійських мовах, здійснюються модальними дієсловами або їх еквівалентами.

Так як в українській мові поширено використовують не тільки дієслівні але й з бездієслівні речення, дія не являється єдиним варіантом синтаксичного часу і способу. Наприклад: *Донька весела- Донька була весела-Дочка буде весела* (реальний час); *Дочка була весела* (реальний час); *Дочка була б весела—Нехай би дочка була весела! - Нехай дочка буде весела!*

О. Мельничук наголошує сім модальних значень: бажальність, умовність, питальність, розповідність, спонукальність, гіпотетичність, переповідність.

1.*Бажальна модальність.* Мовець виявляє жагу до здійснення висловлюваного. Яскравими прикладами слів є частки «хай», «нехай», «аби» «би», «бодай», «якби», «коли б», «хоч би», «хоча б» з додаванням присудка умовного чи дійсного способу.

2.*Умовна модальність.* Вона працює показом можливості явища чи процесу, які трапляться за певні обставини через причини. Здебільшого це виявляється з підрядною частиною умови в складнопідрядних реченнях дієсловом. В українській літературі це : *Коли б же я був соловейком, до тебе тоді б прилітав (Леся Українка).Коли б я була мала, то читала б казку про підступного брата Березня й про довірливого Квітня (Н. Бічужа).*

3. *Питальна модальність*. Використовується при підтвердженні чи заперечення дійсності. Питальна модальність виявляється питальними словами, це можуть бути займенники чи прислівники, питальна інтонація. Наприклад: *Це могили наших героїв, товаришів наших?* (О. Довженко); *Ви поезія, вірші? Чи тільки слова?* (Л. Костенко); *Де ти бродиш, моя доле?* (С. Писаревський).

4. *Розповідна модальність*. Використовується виключно в розповідних реченнях. В загальному зміст виступає реалістичним. Виступає дієсловами дійсного способу, який також є присутній і в інших типах модальних дієслів. Для прикладу: *Осінь уже торкнулась лісу* (М. Стельмах); *На Лисій горі догоряє багаття нічне, і листя осіннє на Лисій горі догоряє* (В. Сгус).

5. *Спонукальна модальність*. З самої назви іде й пояснення заклик до дій, наказ, прохання. Головним засобом вираження є наказовий спосіб дієслів. В основному це неозначена форма дієслова, частки дійсного способу «нехай», «хай» та умовного способу. Візьмімо : *Глянь, Насте сонце сіло! Вам необхідно зараз заспівати.*

6. *Гіпотетична модальність*. Показується вставними словами, модальними частками: «ніби», «нібито» «буцімто», «наче» «навряд чи» та інші. Наприклад: *Вважаю, навряд чи я піду в магазин. Ніби ти не розумієш наскільки це важливо.*

7. *Переповідна модальність*. Це речення, в яких висловлюється інша особа, бачимо думку людини. Це такі засоби :*нібито, начебто, буцім, буцімто, мов, мовби, немов, немовби, мовляв*. Наприклад: *Ніби то у нього немає планів на день. На життєвому шляху мов на ниві, усяке буває.*

1.3. Основні засоби вираження модальності в англійській мові

У Англійській мові є три способи дієслова:

- 1) дійсний (Indicative)- означає дію, яка описує реальний світ, те що мовець приймає дійсним
- 2) наказовий (Imperative) – звернення до людини і прохання про дії;

3) умовний (Subjunctive) – висловлює гіпотетичність, щось ірреальне, що перечить дійсності.

Дійсний спосіб може підтвердити або заперечити дію в трьох часах: теперішньому, минулому, майбутньому. Він формується за допомогою 4 груп дієслова: Indefinite Tenses, Continuous Tenses, Perfect Tenses, Perfect Continuous Tenses.

Також до лексичних засобів вираження модальності належать модальні слова. Це є слова вірогідності, впевненості, передбачення, сумніву : *surely* (звісно), *unfortunately* (на жаль), *definitely* (без сумніву), *perhaps* (можливо), *obviously* (очевидно), *with a doubt* (без сумніву), *maybe* (можливо), *course* (звичайно), *naturally* (звісно) *evidently* (явно), *It's clear that* (це зрозуміло) та інші.

1. Модальне дієслово *can/could* висловлює ментальність або фізичність, в українських оповіданнях це перекладається словами «вміти», «могти», «бути в змозі» та інші. Сумнів, підозра, невпевненість все це про слова *can/could*, в українській мові тлумачиться як «невже», «хіба» або «навряд»
2. Модальні дієслова *may/might* означають «припущення», «здогад», «можливість».
3. Модальне дієслово *must* – є найсильнішим, адже дає значення обов'язку чи примусу та перекладається як «повинен»
4. Модальне дієслова *have to* є синонімічне до *must*, перекладається «потрібно», «необхідно».
5. *Should / ought to* – висловлюють певний обов'язок, пораду, змогу до чогось.
6. *To be to* модальне дієслово може висловлювати необхідність певних дій за розкладом.
7. Модальне дієслово *need* означає «потребу».

Висновки до розділу 1

1. На сьогодні модальність є досить популярною темою обговорення в лінгвістиці.
2. Багато лінгвістів ототожнили поняття «модальність» по різному, кожне модальне слово має різне відношення мовця до іншої людини, ставлення до дійсності. На думку Вус Н.Й є не одне пояснення терміну модальність в лінгвістиці.
3. В перший раз в Україні про природу модальності передав Шинкарук. В українській мові, засобами вираження модальності є бажаність, умовність, питальність, розповідність, спонукальність, гіпотетичність, переповідність.
4. Модальність існує об'єктивна та суб'єктивна.
5. В Англійській мові є дійсний, наказовий та умовний способи, які використовуються при різних ситуаціях. Крім дієслів є також модальні слова це слова впевненості, передбачення, сумніву.

РОЗДІЛ 2. РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ ЗАСОБІВ ВИРАЖЕННЯ МОДАЛЬНОСТІ В УКРАЇНСЬКИХ І АНГЛІЙСЬКИХ В КОРОТКИХ ОПОВІДАННЯХ

2.1. Особливості функціонування засобів вираження модальності в українських коротких оповіданнях

В українських коротких оповіданнях 21 століття існує багато вживаних слів модальності. У творі Романа Малиновського «Солодке життя» в оповіданні «Двадцять п'ять днів» (Малиновський, 2021: 11) наведено багато яскравих прикладів:

*«**Коли** один з чоловіків розраховується і виходить, Лука сідає у крісло посередині, все ще з журналом, від якого не відриває погляд.»* (ст 11), – у цьому фрагменті, зображена умовна модальність, слово «коли» є ключовим.

*«**Коли** закінчує, щоб повернути, в Луки над вухом знову клацають сталеві крильця метеликів.»* (ст 12) , – у цьому уривку зображена умовна модальність, слово «коли» є основним.

*«**Хай би** вона продовжувала...»* (ст 12) , – у цьому уривку показ бажаної модальності, підтвердженням є слово «хай би».

У збірці «Листи до Фроди» Олени Макарчук (Макарчук, 2021) в оповіданні «Позначити почуття» є умовна модальність: *«**А якби** була? Золота рибка?»*.

В оповіданні «Тіні пташок»(Макарчук, 2021) – спонукальна модальність:

*«—**Явдосю, біжімо** до Галайчуків! Зараз їхню Оксану свататимуть!»* (ст 9), –спонукальна модальність

*«—**Вже** вечір близенько, –сильний дівочий голос розлітався над столами.»* (ст 11) – розповідна модальність.

*«—**Хай** пасе свою козу, а ми побігли..»* (ст 10), –спонукальна модальність.

*«**Може,** там двійко, –мати осудливо похитала головою»* (ст 12), – гіпотетична модальність.

«—Чого ти, Явдосю? Невже не цікаво подивитись? – найкраща подружка Маруся зазірала в очі, пробуючи вивідати.» (ст 10), – переповідна модальність

«Напевне, вже й не буде.» (ст 13), – показ гіпотетичної модальності.

«Тітку Марію, сусідку, хоч би свої поховали...» (ст 13), – бажальна модальність

«Я й у двір не годен вилізти, хоч би сонце ще раз побачити.» (ст 15), – слова «хоч би... побачити» показують бажальну модальність.

«Нам вони вже не допоможуть.»(ст. 15) , – демонстрація розповідної модальності.

«Візьми Оксанчині ковтки.» (ст. 15), – у цьому фрагменті зображена спонукальна модальність.

«Жити, хоча б заради цієї крихітки, що зараз мирно спить на копиці соломи.» (ст. 16), – бажальна модальність.

«Наче на вигляд звичайна дівчина, а там хто його знає. Може, заслав її хто.» (ст. 17), – показ гіпотетичної модальності.

«Якби у мене не було сина і мені зараз було б...» (ст 17), – умовна модальність.

«Виростила-таки он якого хлопця: у батька пішов зростом, хоча личком схожий на Оксану.» (ст 19), – гіпотетична модальність.

Також у книзі оповідань «Хто завгодно, тільки не я» (Крук, 2021).

Розповідна модальність : «—Усе це дрібниці.» (ст. 9).

«Хай розв'язує той, хто не здатен жити з вузлами.» (ст. 9), – спонукальна модальність

«Потерни, десь тут уже має бути готель.» (ст. 11), – наказова модальність.

«Я вже ладна зірватися й чимдуж чкурнути, уявляючи, як миготять мої голі литки перед його зубами, як він вгризається в них, гидко бризкаючи кривавою слиною.»(ст. 17), –присутня розповідна модальність.

«Цього вже ніколи не забудеш .» (ст. 11), – розповідна модальність.

Сучасна українська письменниця, журналістка, перекладачка також у своєму оповіданні «Знайомий сніговик» (Вороніна, [20] вживає модальність. «– Знайшла дурня! Та я ж розтану відразу! І взагалі, **якби** це не ти мене зліпила та ще й не застудилася, тільки **б** ти мене тут і бачила!» – умовна модальність.

«– **А хіба** ця гора чарівна?», – питальна модальність

2.2. Особливості функціонування засобів вираження модальності в англійській коротких оповіданнях.

У англійському оповіданні автор Saunders G "Tenth of December" ["He was wily. Plus **could not** fit through their rock-wall opening", – модальне дієслово в минулій формі означає нездатність до виконання.

"Every time she came over he had to haul it out so she **could make** a big stink about the woodgrain", – "could make" минула форма від слова "can", - показує не можливість зробити.

"When he caught up to them, he would say, Look, Suzanne, I know you don't know my name, having misaddressed me as Roger that time you asked me to scoot over, but nevertheless I **must** confess I feel there is something to us.", – дієслово "must" має сильну позицію «повинен».

"You **should** come over next summer.", – «слід» висловлює припущення, можливість.

"You **probably** like to party, the Nether had cracked to Suzanne moments earlier as they passed this very spot.", – модальне слово, яке виражає сумнів.

"You **can** do this thing.", – "can" -фізична здатність.

"But it doesn't **necessarily** have to be terrible.", – слово модальності необхідності.

"Maybe there **could**.", – "could"- міг би, для переказу дії, яка мусить відбутися але не сталася.

"It **should be** easy to knock three sawdust dogs off a ledge.", – зобов'язання, обов'язок.

У оповіданні "A Manual for Cleaning Women", Лусії Берлін присутні:

*“I just realized it’s because he **couldn’t** read fast enough.”*, – неспромога читання

*“I **might** just pop off to bed at any moment.”*, – припущення, здогад.

*“She **must have been** very lovely.”*, – “must have (done)” використовується коли є впевненість до дії минулого.

*“As I was leaving I asked her when she thought she **might** need me again.”*, – «міг знадобитися».

*“You **shouldn’t** treat your mother that way,”* – «не слід» виступає порадою.

*“But he **couldn’t** look me in the eyes as he said it.”*, – «не зміг» - неспромога.

*“She **might** as well be from the Moon.”*, – модальне “might” означає ймовірність, можливість

*“I would hurry on to my room, where I **could** continue my all-American pursuit of happiness.”*, – «міг»

*“**Can** you read Chinese?”*, – фізична можливість, вміння та навички.

*“The memory of children **could not** be trusted.”*, – «не можна вірити» - вираження неможливості чогось.

*“Dad came back, and I said that I **needed** to get to the airport early because I didn’t want to miss my flight.”*, – модальне дієслово означає «потрібно, прийшлося» “

*She **probably** left Laohu in a hidden corner because he looked so shabby.”*, – модальне слово, яке виражає припущення, сумнів.

У творчості Olesley Nneka Arimah в оповіданні “What It Means When A Man Falls From The Sky.” :

*“**Can** you make someone become invisible?”*, – слово can позначає сумнів, невпевненість.

*“Nneoma **could** feel the sadness rolling off him and she knew if she focused she’d be able to see his grief, clear as a splinter.”*, – “could, to be able to ” – можливості.

Висновки до розділу 2

1. У англійській та українській мовах по різному відображається модальність.
2. Опрацювавши твори можна побачити як відображається модальність в українській мові : інтонацією, вставними конструкціями тощо.
3. В українських оповіданнях слова « вам, хай, вже, невже, хоча б, б, якби» та інші виражають модальність.
4. В англійській – модальні дієслова : “shouldn`t, must, can, could, might, need”. Також присутні слова модальності: “probably, necessarily“ та іншими.
5. На відміну від української літератури в англійській присутні слова, які схожі за значенням але мають різних сенс розуміння наприклад: “ have to та must”.
6. В загальному, багато чого схожого але є й певні відмінності.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Сутність вищевикладеного зводиться до того, що модальність багатоаспектне поняття. Вперше це поняття ототожнює Аристотель, який висвітлює три головні поняття : необхідність, можливість і реальність. Роль модальності – виражати відношення мовця до його думки. Зміст може бути бажаним чи небажаним, реальним чи нереальним, імовірним чи неімовірним. Модальність поділяється на об'єктивну та суб'єктивну. До об'єктивної відноситься : інтонація, форма способу, модальні слова та частки. Суб'єктивна – відношення між людиною з якою говориш. Лексичні та граматичні засоби також присутні в англійській мові.

В Українській мові використовують бездієслівні речення, не лише дієслівні, де дієслово не один варіант синтаксичного часу і способу. Відомий лінгвіст стверджує про існування семи модальних значень за якими і було проведене мною дослідження: спонукальна, бажальна, умовна, гіпотетична, переповідна, питальна, розповідна.

Що стосовно засобів вираження в англійській мові то існує три способи дієслова: дійсний, наказовий, умовний. Indicative тобто дійсний спосіб позначає дію реального світу. Imperative – наказовий, звертання до особи задля прохання. Subjunctive – умовний, показ гіпотетичності, нереального, що не є в реальності.

Модальні дієслова: can/could виступають показом ментальної чи фізичної можливості. May/might – припущення, гіпотезу. Must – слід, повинен. Have to – повинен, необхідно. Need – потребу. Крім того, існують певні слова вірогідності, впевненості, передбачення, сумніву, які не виступають дієсловами. Наприклад: unfortunately, definitely, naturally та інші.

У наведених прикладах, можемо побачити наскільки по-різному визначають модальність в оповіданнях. В українській почасти це не тільки

дієслова, а й вставні слова, частки тощо. В англійській мові – модальні слова, дієслова.

Таким чином, багато лінгвістів ототожили поняття «модальність» по різному, кожне модальне слово має різне відношення мовця до іншої людини, ставлення до дійсності.

RESUME

The course work is devoted to the means of studying modality in English and Ukrainian languages.

The relevance of this research lies in the fact that modal verbs are quite modern in our century.

The object of research is modern stories of the 21st century.

The subject of research is modal verbs.

The purpose of this research is to achieve the following tasks:

1. Explain the concept of modality;
2. Understand the means of determining modality in the Ukrainian language;
3. Analyze means of determining modality in the English language;
4. Determine the peculiarities of the functioning of means of determining modality in the Ukrainian language;
5. Determine the peculiarities of the functioning of means of determining modality in the English language.

Research methods are a complete analysis of texts in English and Ukrainian.

In the first chapter of the course work, the nature of modal English verbs was investigated.

In the second section of the course work, the results of the means of studying modality are investigated.

Key words: modality, modal words, means of expressing modality, interjections, particle.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ралдугіна, К. О. (2008). Модальність як логіко-філософська та лінгвістична категорія. *Вісник Запорізького національного університету*. 1. С. 156–161.
2. Аристотель. (2002) *Метафізика : переклади, коментарії, тлумачення:науч. издание*. Київ : Алетейя ; Эльга,. 832 с.
3. Эпштейн М. Н. (2009) *Философия языкового синтеза. О проективном мышлении*. Философские науки. № 9. С. 135–140.
4. Помазан О.С., Ковтун О.В. (2016). *Засоби вираження модальності в сучасній англійській мові*. Вісник СНТ. Вінниця, № 8, т. 2. С. 138–142.
5. Вус Н. И. (2006). *Модальність та її трактування у працях дослідників / Н. И. Вус // Слов'янський збірник*. – Одеса – Вип. 12. – 128 с.
6. Караман С (2011). *Сучасна українська літературна мова*. Літера ЛТД, 558 с.
9. Сорошук Ю.В. (2016). / *Категорія модальності в сучасному англійському авторському дискурсі (на матеріалі творів Дена Брауна та Ніколаса Спаркса) / Ю. В. Сорошук // Актуальні проблеми філології*. – Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. – Чернівці, – С. 90–92
10. Шинкарук В.Д. (2002.) *Категорії модусу і диктуму у структурі речення: Монографія / В.Д. Шинкарук – Чернівці: Рута, – 272 с* <http://studia-linguistica.knu.ua/wp-content/uploads/2018/11/2012-6-1-323-331-Шинкарук-В.Д..pdf>
11. Харкевич Г. І. (2022). *Лексико-граматичні засоби вираження модальності в англійській, українській та польській мовах*. – Луцьк, С. 67–69.
12. *Сучасна українська літературна мова : морфологія / [за заг. ред. І. К. Білодіда]*. – К. : Наук. думка, 1969. – 583 с
13. Костусяк Н. *Функційні особливості грами бажаної модальності..* С. 3–4. Відновлено з: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/848/1/Kostuysak.pdf>
14. Костусяк Н. *Функційні особливості грами умовної модальності. НАУКОВІ ЗАПИСКИ*. Вип. 118. С. 427–429.

СПИСОК ІЛЮСТРАТИВНИХ ДЖЕРЕЛ

16. Малиновський, Р. (2021). *Солодке життя*. Чернівці : Міжнар. літературна корпорація Meridian Czernowitz.
17. Макарчук О. (2021). *Листи до Фроди*. Київ : Наш Формат, 320 с.
18. Крук Г. (2021) *Хто завгодно, тільки не я*. Київ : Vivat. 192 с.
19. Леся Вороніна *Знайомий сніговик*, Онлайн-бібліотека– онлайн-бібліотека для дітей та дорослих. Відновлено з : <https://tales.org.ua/znajomyj-snihovyk/>
20. Saunders G. “*Tenth of December*”. *The New Yorker*. Retrieved from : <https://www.newyorker.com/magazine/2011/10/31/tenth-of-december>
21. Lucia Berlin. *A Manual For Cleaning Women* Retrieved from: <https://shortstoryproject.com/stories/a-manual-for-cleaning-women/>
22. Jakarta (2016.) *The Paper Menagerie and Other Stories*. Jakarta : Saga Press; Reprint edition, 464 p.
23. Arimah L. N. (2017). *What it means when a man falls from the sky*. Yaba, Lagos, Nigeria : Farafina, 194 p.